

Τίτλος: Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Β΄
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διάφορες μορφές διδασκαλίας	23	7,5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής, Υποβάθρου, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://eclass.uowm.gr/courses		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και φοιτήτριες αναμένεται:

- Να γνωρίζουν τους βασικούς ιστορικούς σταθμούς του Κυπριακού ζητήματος
- Να γνωρίζουν τη θέση και τη σημασία του Κυπριακού ζητήματος, στο επίπεδο του νεοελληνικού αλυτρωτισμού, της θέσης της Ελλάδας στο διεθνές περιβάλλον, σε διάφορες περιόδους (από τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο μέχρι και τις ημέρες μας), των ελληνικών εθνικών διεκδικήσεων, και των σχέσεων της Ελλάδας με τις Μεγάλες Δυνάμεις και την Τουρκία.
- Να αναδείξουν και να συζητήσουν πτυχές από τις πολύπλευρες σχέσεις Κύπρου – Ελλάδας όπως αυτές εκδηλώθηκαν στις διάφορες φάσεις του Κυπριακού ζητήματος στον 20ό αιώνα.
- Να έχουν αποκτήσει εποπτεία της βασικής βιβλιογραφίας και των κύριων

αρχειακών πηγών του Κυπριακού ζητήματος.

- Να γνωρίζουν τα κύρια αποτελέσματα της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο του 1974 στη σημερινή κυπριακή καθημερινότητα τόσο σε προσωπικό πεδίο όσο και στο επίπεδο της Δημόσιας ιστορίας και της διαχείρισής της (αγνοούμενοι, πρόσφυγες, θέματα μνήμης).
- Να είναι σε θέση να εντάσσουν και να προσδιορίζουν μέσω της «τοπικότητας» και «μερικότητας» του Κυπριακού ζητήματος πτυχές και φαινόμενα της νεότερης και σύγχρονης ιστορίας της Ελλάδας και της Ανατολικής Μεσογείου.
- Να εξοικειωθούν οι μαθητές με μια από τις κρισιμότερες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα για την ελληνική, ευρωπαϊκή και παγκόσμια ιστορία.
- Να αντιληφθούν πως ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος αποτέλεσε σημείο καμπής και διαμόρφωσε το πλαίσιο του μεταπολεμικού κόσμου συγκροτώντας δύο αντίρροπους ηγεμονικούς πόλους που εγκαινίασαν και σταδιακά νοηματοδότησαν τη μακρά περίοδο του Ψυχρού Πολέμου.
- Να συνειδητοποιήσουν τις συνθήκες που οδήγησαν στην εμπλοκή της χώρας στον πόλεμο και οδήγησαν στη γερμανική κατάκτηση
- Να κατανοήσουν τις συνθήκες που επικρατούσαν στη γερμανοκρατούμενη Ελλάδα
- Να αντιληφθούν πως μετά τον πόλεμο η χώρα δεν επέστρεψε στην πρότερη ομαλότητα αλλά οδηγήθηκε στα Δεκεμβριανά και εν τέλει στον Εμφύλιο Πόλεμο (1946-1949)
- Να γνωρίζουν πόσο άλλαξε το Μακεδονικό Ζήτημα σε περιεχόμενο από το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι σήμερα και από θέμα επέκτασης μεταβλήθηκε σε θέμα ταυτοτήτων
- Να γνωρίζουν τη δημιουργία του σύγχρονου μακεδονικού έθνους (εθνογένεση) και πώς αυτή άλλαξε τα ζητήματα ταυτοτήτων σε Ελλάδα, Βουλγαρία και στους απόδημους στις ΗΠΑ, Αυστραλία
- Να καταλάβουν τις σχέσεις Αθήνας-Βελιγραδίου-Σόφιας στο μεταπολεμικό κόσμο υπό το πρίσμα του Μακεδονικού.
- Να αντιληφθούν ότι μετά την ανεξαρτητοποίηση της FYROM το Μακεδονικό Ζήτημα μετατρέπεται σε θέμα διακρατικό με κέντρο τα Σκόπια σε αντίθεση με το παρελθόν που είχε ως κέντρο το Βελιγράδι.
- Να αντιληφθούν το θέμα της αντιπαράθεσης των Σλαβομακεδόνων με τους Βούλγαρους και τους Έλληνες σε επίπεδο ταυτοτήτων και τη συνακόλουθη αρχαιοποίηση του παρελθόντος προκειμένου να μην αισθάνονται μειονεκτικά.
- Να γνωρίσουν τις διπλωματικές επαφές και ενέργειες για τη λύση του προβλήματος
- Να γνωρίσουν το καθεστώς που δημιουργήθηκε με τις συμφωνίες Αθήνας-Σκοπίων και Σκοπίων-Σόφιας για τα διακρατικά θέματα και τα θέματα ταυτοτήτων.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Αυτόνομη Εργασία
- Ομαδική Εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Κυπριακό Ζήτημα

- Η βρετανική κατοχή του 1878. Δημογραφικά δεδομένα – Κοινωνία - Οικονομία.
- Πολιτικές και εθνικές διεκδικήσεις. Εκκλησία – Αρχιεπισκοπικό ζήτημα. Κύπριοι στους ελληνικούς και παγκόσμιους πολέμους. Εκπαιδευτική και πνευματική ανάπτυξη. Η Οκτωβριανή εξέγερση του 1931.
- Η αποικιοκρατική αντεπανάσταση, 1931-1940. Κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα του Μεσοπολέμου. Η Κύπρος και ο Β΄ Παγκόσμιος πόλεμος. Η ίδρυση του ΑΚΕΛ και ο αντίκτυπός της. Η μεταπολεμική κατάσταση και ο αντίκτυπος του ελληνικού εμφυλίου.
- Το Δημοψήφισμα του 1950. Η διεθνοποίηση του Κυπριακού. Η προετοιμασία και ο ένοπλος αγώνας. Οι συνθήκες Ζυρίχης – Λονδίνου και το σύνταγμα του 1960. Η περίοδος 1960-1974. Πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 1974 και η τουρκική εισβολή. Τα αποτελέσματα της τουρκικής εισβολής. Το Κυπριακό μετά το 1974.

Δεκαετία του '40 (1941-1949)

- Εισαγωγικά: Μεταξική δικτατορία-ελληνο-ιταλικός και ελληνο-γερμανικός πόλεμος (Αύγουστος 1936-Μάιος 1941).
- Κατοχή και ζώνες κατοχής (γερμανική, ιταλική βουλγαρική): Η καθημερινότητα της Κατοχής, κατοχικές δομές διοίκησης, στοχεύσεις και συμπεριφορές.
- Από την παθητικότητα στην κινητοποίηση, από τις σποραδικές πράξεις στο οργανωμένο αντάρτικο: Αντίσταση (ένοπλη-αστική, επαρχία-πόλη).
- Η «έννομη τάξη» των κατακτητών: πρακτικές αντιμετώπισης της αντίστασης, στάση έναντι των αμάχων (αντίποινα και αντιανταρτική πολιτική).
- 5: Φασισμός-αντιφασισμός, κομμουνισμός-αντικομμουνισμός, μια κοινωνία σε πόλεμο: Αντίσταση και Συνεργασία ως χαρακτηριστικά ενός εν εξελίξει κατοχικού εμφυλίου πολέμου.
- Η καταστροφή των εβραϊκών κοινοτήτων: Η ελληνική διάσταση του Ολοκαυτώματος.
- Οι πολιτικές εξελίξεις εντός και εκτός Ελλάδας: Κατοχικές κυβερνήσεις vs Εξόριστες κυβερνήσεις
- Η Απελευθέρωση σε μια Διχασμένη Χώρα: Πολιτικές και στρατιωτικές εξελίξεις
- Τα Δεκεμβριανά (στο κέντρο και στην ύπαιθρο): Προς τη Βάρκιζα και την (εκατέρωθεν) απόρριψή της.
- Η περίοδος της Λευκής Τρομοκρατίας (1945-46). Εκλογές, Δημοψήφισμα και η διολίσθηση προς τη σύγκρουση.
- Εμφύλιος Πόλεμος (1946-1949): Τα (ιδεολογικά-πολιτικά και στρατιωτικά) γεγονότα, οι διεθνείς διαστάσεις τους, οι σχολές ιστοριογραφίας και οι κοινότητες της μνήμης σήμερα.

Το σύγχρονο Μακεδονικό Ζήτημα (1944-2018)

- Η δημιουργία του Ομόσπονδου κράτους της Σοσιαλιστικής Μακεδονίας στο πλαίσιο της Γιουγκοσλαβίας
- Η δόμηση της μακεδονικής εθνικής ταυτότητας
- Η θέση των προσφύγων του ελληνικού Εμφυλίου πολέμου στο εθνικό αφήγημα και στην εθνογένεση της της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας
- Η θέση της Ελλάδος για το Μακεδονικό Ζήτημα
- Η θέση της Βουλγαρίας για το Μακεδονικό Ζήτημα
- Οι σχέσεις Αθήνας-Σόφιας-Βελιγραδίου υπό το πρίσμα του Μακεδονικού
- Οι απόδημοι από τη Μακεδονία στις ΗΠΑ, Καναδά και Αυστραλία και η σχέση τους με το Μακεδονικό
- Η ανεξαρτητοποίηση της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας

- Ελλάδα και FYROM (1991-1994)
- Η Ενδιάμεση Συμφωνία
- Η αρχαιοποίηση του παρελθόντος και η πολιτική της θυματοποίησης των Σλαβομακεδόνων
- Η Συμφωνία των Πρεσπών

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ' αποστάσεως Εκπαίδευση κ.λπ.</i>	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class, • Επιλεκτική χρήση ΤΠΕ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	30
	Ασκήσεις πράξης που εστιάζουν στην εφαρμογή μεθοδολογιών και ανάλυση μελετών περίπτωσης ανά φοιτητή-τρια	40
	Ομαδοσυνεργατικές – Ατομικές Εργασίες	40
	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	50
	Προετοιμασία για τις εξετάσεις	40
	Τελική Εξέταση	2
	Σύνολο Μαθήματος	202
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Εξέταση στο τέλος του εξαμήνου. 2. Ομαδοσυνεργατικές - Ατομικές Εργασίες 3. Προφορική παρουσίαση εργασίας. 4. Χρήση Πολλαπλής Βιβλιογραφίας. 5. Συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία 	

5. Συνιστώμενη Βιβλιογραφία

Κυπριακό Ζήτημα

- Αβέρωφ-Τοσίτσας Ευάγγελος, *Ιστορία χαμένων ευκαιριών (Κυπριακό, 1950-1963)*, τόμ. 1-2, Αθήνα 1981.
- Βλάχος Άγγελος, *Δέκα χρόνια κυπριακού*, Αθήνα 1980.
- Βουλή των Ελλήνων (επιμ. Τ. Γεροζήσης), *Το Κυπριακό στη Βουλή των Ελλήνων*, τόμ. Α-Δ, Αθήνα 1994.
- Crouzet, François (μετάφρ. Αριστοτέλης Φρυδάς), *Η κυπριακή διένεξη 1946-1959*, τόμ. Α-Β, Αθήνα 2011.
- Γρίβας - Διγενής Γεώργιος, *Απομνημονεύματα αγώνος ΕΟΚΑ 1955 - 1959*, Αθήνα 1961.
- Ιωάννου Φιφής (επιμ. Γαβριήλ Παπάς), *Έτσι άρχισε το Κυπριακό. Στα χνάρια μιας δεκαετίας (1940-1950). Σχέσεις ΑΚΕΛ – ΚΚΕ στα χρόνια του εμφυλίου*, Αθήνα 2005. Καζαμιάς Γιώργος – Παπαπολυβίου Πέτρος (επιμ.), *Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η Κύπρος. Πρακτικά Συνεδρίου*, Αθήνα 2008.
- Καρδιανός Διονύσιος (=Παπαγεωργίου Σπύρος), *Ο Αττίλας πλήττει την Κύπρον*, Αθήνα 1976.
- Κατσιαούνης Ρολάνδος, *Η Διασκεπτική 1946-1948. Με ανασκόπηση της περιόδου 1878-1945*, Λευκωσία 2000.
- Κιτρομηλίδης Πασχάλης, «Κύπρος 1914-1941», *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμ. ΙΕ, Αθήνα 1978, σσ. 473-481.
- Κρανιδιώτης Νίκος, *Δύσκολα χρόνια: Κύπρος 1950-1960*, Αθήνα 1981. Κρανιδιώτης Νίκος, *Ανοχύρωτη πολιτεία. Κύπρος 1960-1974*, τόμ. 1-2, Αθήνα: 1985.
- Κτωρής Σώτος, *Τουρκοκύπριοι. Από το περιθώριο στο συνεταιρισμό (1923- 1960)*, Αθήνα 2013.
- Λάμπρου Κ.Γιάννης, *Ιστορία του Κυπριακού, τα χρόνια μετά την Ανεξαρτησία, 1960-2004*, Λευκωσία 2004.
- Markides, Diana (μετάφρ. Ελένη Ιερείδου – Μόλισσον), *Κύπρος 1957 – 1963*, Αθήνα 2009.
- Παντελής Σταύρος, *Νέα Ιστορία της Κύπρου*, (Αθήνα 1985).
- Παπαγεωργίου Σπύρος, *Κυπριακή θύελλα 1955-1959*, Λευκωσία 1977. Παπαγεωργίου Σπύρος, *Τα κρίσιμα ντοκουμέντα του Κυπριακού (1959-1967)*, τομ. 1-3, Αθήνα 1983.
- Παπαγεωργίου Π. Στέφανος, *Η πρώτη περίοδος της «Αγγλοκρατίας» στην Κύπρο [1878-1914]. Πολιτικός εκσυγχρονισμός και κοινωνικές αδράνειες*, Αθήνα 1996.
- Παπαπολυβίου Πέτρος (εισαγωγή – επιμέλεια), *Υπόδουλοι ελευθερωταί αδελφών αλυτρώτων. Επιστολές, Πολεμικά Ημερολόγια και Ανταποκρίσεις Κυπρίων εθελοντών από την Ήπειρο και τη Μακεδονία του 1912-1913*, Λευκωσία 1999.
- Παπαπολυβίου Πέτρος, *Αναζητώντας την Ελευθερία. Ένας Κύπριος στρατιώτης του βρετανικού στρατού στην κατοχική Θεσσαλονίκη και Χαλκιδική του 1941-1942*, Θεσσαλονίκη 2009.
- Παπαπολυβίου Πέτρος – Συρίγος Άγγελος – Χατζηβασιλείου Ευάνθης (επιμ.), *Το Κυπριακό και το Διεθνές Σύστημα, 1945-1974: Αναζητώντας θέση στον κόσμο*, Αθήνα 2013.
- Πετρίδης Β. Παύλος, *Ο Γεώργιος Παπανδρέου και το Κυπριακό ζήτημα (1954-1965)*, Θεσσαλονίκη 1998.
- Πικρός Π. Ι., *Ο Βενιζέλος και το Κυπριακό*, Αθήνα 1980.
- Πρωτοπαπάς Βασίλης, *Εκλογική ιστορία της Κύπρου. Πολιτευτές, κόμματα και εκλογές στην Αγγλοκρατία 1878-1960*, Αθήνα 2012.
- Ριζάς Σωτήρης, *Ένωση, Διχοτόμηση, Ανεξαρτησία. Οι Ηνωμένες Πολιτείες και η*

Βρετανία στην αναζήτηση λύσης για το Κυπριακό, 1963-1967, Αθήνα 2000. Ριζάς Σωτήρης, *Οι Ηνωμένες Πολιτείες, η δικτατορία των συνταγματαρχών και το Κυπριακό ζήτημα, 1967-1974*, Αθήνα 2002.

- Ρίχτερ Α. Χάιντς (μετάφρ. Κώστας Σαρρόπουλος), *Ιστορία της Κύπρου, τόμ. Α (1878-1949)*, Αθήνα 2007.
- Ρίχτερ Α. Χάιντς (μετάφρ. Χαράλαμπος Παπαχρήστου), *Ιστορία της Κύπρου, τόμ. Β (1950-1959)*, Αθήνα 2011.
- Τερλεξής Πανταζής, *Διπλωματία και πολιτική του κυπριακού. Ανατομία ενός λάθους*, Αθήνα 1971.
- Τζερμιάς Ν. Παύλος, «Γλυκείας χώρας» ιστόρηση. *Η Κύπρος από την αρχαιότητα ως την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, τόμ. 1-3, Αθήνα 2004.
- Χατζηβασιλείου Ευάνθης, *Το κυπριακό ζήτημα, 1878-1960. Η συνταγματική πτυχή*, Αθήνα 1998.
- Χατζηβασιλείου Ευάνθης, «Η τελευταία περίοδος της Αγγλοκρατίας στην Κύπρο, 1941-1959», *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμ. ΙΣΤ, Αθήνα 2000, σσ. 430-463.
- Χατζηβασιλείου Ευάνθης, *Στρατηγικές του Κυπριακού. Η δεκαετία του 1950*, Αθήνα 2005.
- Χόλλαντ Ρόμπερτ (μετάφρ. Βίλλυ Φωτοπούλου), *Η Βρετανία και ο κυπριακός αγώνας 1954-1959*, Αθήνα 2001.
- Χρησιτίδης, Χρ., *Κυπριακό και Ελληνοτουρκικά. Πορεία μιας εθνικής χρεωκοπίας 1953-1967*, Αθήνα 1967.
- Χριστοδουλίδης Νίκος, *Τα σχέδια λύσης του Κυπριακού (1948-1978)*, Αθήνα, 2009.
- Georghallides, G. S., *A Political and Administrative History of Cyprus 1918-1926. With a Survey of the Foundations of British Rule*, Λευκωσία 1979.
- Georghallides, G. S., *Cyprus and the Governorship of Sir Ronald Storrs: The causes of the 1931 crisis*, Λευκωσία 1985.
- Hatzivassiliou, Evanthis, *The Cyprus Question, 1878-1960. The Constitutional Aspect*, Minneapolis, Minnesota 2002.
- Hill, George (ed. Luke, Harry), *A History of Cyprus, vol. IV, The Ottoman Province. The British Colony 1571-1948*, Cambridge 1952.
- Katsiaounis, Rolandos, *Labour, society and politics in Cyprus during the second half of the nineteenth century*, Λευκωσία 1996.
- Leventis, Yiorghos, *Cyprus: The Struggle for Self-Determination in the 1940s. Prelude to Deeper Crisis*, Frankfurt am Main 2002.
- Soulioti, Stella, *Fettered Independence: Cyprus, 1878-1964*, vol. 1-2, Minneapolis 2006.
- Stefanidis, Ioannis D., *Isle of Discord. Nationalism, imperialism and the making of the Cyprus problem*, Λονδίνο 1999.

Δεκαετία του '40 (1941-1949)

- Αντωνίου Γιώργος-Δορδανάς Στράτος-Ζάικος Νίκος-Μαραντζίδης Νίκος (επιμ.). *Το Ολοκαύτωμα στα Βαλκάνια*, Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2011.
- Βόγλης Πολυμέρης, *Η αδύνατη επανάσταση. Η κοινωνική δυναμική του Εμφυλίου Πολέμου*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2014.
- Βόγλης Πολυμέρης, *Η ελληνική κοινωνία στην Κατοχή, 1941-1944*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2010.
- Διβάνη Λένα, *Η πολιτική των εξορίστων ελληνικών κυβερνήσεων 1941-1944*, Σάκκουλας, Αθήνα 1991.
- Δορδανάς Στράτος Ν., *Έλληνες εναντίον Ελλήνων. Ο κόσμος των Ταγμάτων Ασφαλείας στην κατοχική Θεσσαλονίκη, 1941-1944*, Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2006.

- Δορδανάς Στράτος Ν., *Το αίμα των αθώων. Αντίποινα των γερμανικών αρχών Κατοχής στη Μακεδονία, 1941-1944*, Εστία, Αθήνα 2007.
- Δορδανάς Στράτος Ν., *Η γερμανική στολή στη ναφθαλίνη. Επιβιώσεις του δοσιλογισμού στη Μακεδονία, 1945-1974*, Εστία, Αθήνα 2011.
- Ιατρίδης Γιάννης Ο. (επιμ.), *Η Ελλάδα στη δεκαετία 1940-1950. Ένα έθνος σε κρίση*, Θεμέλιο, Αθήνα 1984.
- Καλλιανιώτης Αθανάσιος, «Οι Πρόσφυγες στη Δυτική Μακεδονία, 1941-1946», ανέκδοτη διδακτορική διατριβή, Τομέας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας και Λαογραφίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 2007.
- Καλογρηάς Βάιος, *Το αντίπαλο δέος. Οι εθνικιστικές οργανώσεις αντίστασης στη κατεχόμενη Μακεδονία, 1941-1944*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2012.
- Καλύβας Στάθης, Ν., «Κόκκινη τρομοκρατία: Η βία της Αριστεράς στην Κατοχή», Mark Mazower (επιμ.), *Μετά τον Πόλεμο. Η ανασυγκρότηση της οικογένειας, του έθνους και του κράτους στην Ελλάδα, 1943-1960*, μετάφρ. Ειρήνη Θεοφυλακτοπούλου, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2003, σσ. 161-204.
- Καλύβας Στάθης, Ν., «Μορφές, διαστάσεις και πρακτικές της βίας στον Εμφύλιο (1943-1949): Μια πρώτη προσέγγιση», Ηλίας Νικολακόπουλος-Άλκης Ρήγος-Γρηγόρης Ψαλίδας (επιμ.), *Ο Εμφύλιος Πόλεμος. Από τη Βάρκιζα στο Γράμμο, Φεβρουάριος 1945-Αύγουστος 1949*, Θεμέλιο, Αθήνα 2002, σσ. 188-207.
- Κλόουζ Ντέιβιντ (επιμ.), *Ο ελληνικός Εμφύλιος Πόλεμος, 1943-1950. Μελέτες για την πόλωση*, Φιλίστωρ, Αθήνα 1997.
- Κολιόπουλος Ιωάννης Σ., *Ληλασία φρονημάτων. Το μακεδονικό ζήτημα στην κατεχόμενη δυτική Μακεδονία, 1941-1944*, Βάνιας, Θεσσαλονίκη χ.χ.έ. Του ίδιου, *Ληλασία φρονημάτων. Το μακεδονικό ζήτημα στην περίοδο του εμφυλίου πολέμου στη δυτική Μακεδονία, 1945-1949*, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1995.
- Κόντης Βασίλης-Σφέτας Σπυρίδων (επιμ.), *Εμφύλιος Πόλεμος. Έγγραφα από τα γιουγκοσλαβικά και βουλγαρικά αρχεία, γ' έκδ.*, Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2006.
- Κοτζαγεώργη Ξανθίπη (επιμ.), *Η βουλγαρική κατοχή στην Ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη, 1941-1944*, Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2007.
- Κουτσούκης Κλεομένης-Σακκάς Ιωάννης (επιμ.), *Πτυχές του Εμφυλίου Πολέμου (1946-1949)*, Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου (Καρπενήσι, 23-26.9.1999), Φιλίστωρ, Αθήνα 2000.
- Κωστόπουλος Τάσος, *Η αυτολογοκριμένη μνήμη. Τα Τάγματα Ασφαλείας και η μεταπολεμική εθνικοφροσύνη*, Φιλίστωρ, Αθήνα 2005.
- Λυμπεράτος Μιχάλης Π., *Στα πρόθυρα του Εμφυλίου Πολέμου. Κοινωνική πόλωση, Αριστερά και αστικός κόσμος στη μεταπολεμική Ελλάδα. Από τα Δεκεμβριανά στις εκλογές του 1946*, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2006.
- Μαραντζίδης Νίκος, *Δημοκρατικός Στρατός Ελλάδας (1946-1949)*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2010.
- Μαραντζίδης Νίκος (επιμ.), *Οι άλλοι Καπετάνιοι. Αντικομμουνιστές ένοπλοι στα χρόνια της Κατοχής και του Εμφυλίου*, Εστία, Αθήνα 2006.
- Μαργαρίτης Γιώργος, *Ιστορία του ελληνικού εμφυλίου πολέμου 1946-1949*, 2 τόμοι, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2000.
- Mazower Mark, *Στην Ελλάδα του Χίτλερ. Η εμπειρία της Κατοχής*, μετάφρ. Κώστας Κουρεμένος, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1994.
- Μιχαηλίδης Ιάκωβος-Νικολακόπουλος Ηλίας-Φλάισερ Χάγκεν (επιμ.), «Εχθρός» εντός των τειχών. Όψεις του δοσιλογισμού στην Ελλάδα της Κατοχής, Πρακτικά Συνεδρίου (Σαμοθράκη 2004), Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2006.
- Μουρέλος Ιωάννης-Μιχαηλίδης Ιάκωβος Δ., *Ο ελληνικός Εμφύλιος Πόλεμος. Μια αποτίμηση. Πολιτικές, ιδεολογικές, ιστοριογραφικές προεκτάσεις*, ΙΜΧΑ/Ελληνικά

Γράμματα, Αθήνα 2007.

- Μπούσχοτεν Ρίκη Βαν-Βερβενιώτη Τασούλα-Βουτυρά Ευτυχία-Δαλκαβούκης Βασίλης-Μπάδα Κωνσταντίνα, *Μνήμες και λήθη του ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου*, Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.
- Παπαναστασίου Νίκος-Φλάισερ Χάγκεν, «Το 'οργανωμένο χάος'. Η γερμανική κατοχική διοίκηση στην Ελλάδα», Χρήστος Χατζηιωσήφ-Προκόπης Παπαστράτης (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20^{ου} αιώνα. Β' Παγκόσμιος Πόλεμος. Κατοχή Αντίσταση, 1940-1945*, τόμ. Γ', μέρος 1^ο, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2007, σσ. 101-149.
- Πασχαλούδη Ελένη, *Ένας πόλεμος χωρίς τέλος. Η δεκαετία του '40 στον πολιτικό λόγο, 1950-1967*, Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2010.
- Richter Heinz A. *Η ιταλο-γερμανική επίθεση εναντίον της Ελλάδος*, μετάφρ. Κώστας Σαρρόπουλος, Γκοβόστης, Αθήνα 1998.
- Ριζάς Σωτήρης, *Απ' την απελευθέρωση στον Εμφύλιο*, Καστανιώτης, Αθήνα 2011.
- Rodogno Davide, «Η ιταλική κατοχή», Χρήστος Χατζηιωσήφ-Προκόπης Παπαστράτης (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20^{ου} αιώνα. Β' Παγκόσμιος Πόλεμος. Κατοχή-Αντίσταση, 1940-1945*, τόμ. Γ', μέρος 1^ο, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2007, σσ. 69-99.
- Σκαλιδάκης Γιάννης, *Η ελεύθερη Ελλάδα. Η εξουσία του ΕΑΜ στα χρόνια της Κατοχής (1943-1944)*, Ασίνη, Αθήνα 2014.
- Τζούκας Βαγγέλης, *Οι σπληρχηγοί του ΕΔΕΣ στην Ήπειρο, 1942-1944. Τοπικότητα και πολιτική ένταξη*, Εστία, Αθήνα 2013.
- Τζούκας Βαγγέλης (επιμ.), *Ημερολόγιο στρατηγού Ναπολέοντα Ζέρβα, 1942-1945*, Ωκεανίδα, Αθήνα 2013.
- Φλάισερ Χάγκεν, *Στέμμα και Σβάστικα. Η Ελλάδα της Κατοχής και της Αντίστασης, 1941-1944*, 2 τόμοι, Αθήνα χ.χ.ε., 1995.
- Φλάισερ Χάγκεν-Σβορώνος Ν. (επιμ.), *Ελλάδα 1936-1944. Δικτατορία-Κατοχή-Αντίσταση*, Πρακτικά Α' Διεθνούς Συνεδρίου Σύγχρονης Ιστορίας, Μορφωτικό Ινστιτούτο ΑΤΕ, Αθήνα 1990.
- Φλάισερ Χάγκεν (επιμ.), *Η Ελλάδα '36-'49. Από τη Δικτατορία στον Εμφύλιο. Τομές και συνέχειες*, δ' έκδ., Καστανιώτης, Αθήνα 2003.
- Chandler Geoffrey, *Διχασμένη χώρα. Μια αγγλο-ελληνική τραγωδία*, Ιωάννης Σ. Κολιόπουλος (επιμ.), μετάφρ. Φώτης Κοκαβέσης, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 2000.
- Χαραλαμπίδης Μενέλαος, *Η εμπειρία της Κατοχής και της Αντίστασης στην Αθήνα*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2012.
- Χαραλαμπίδης Μενέλαος, *Δεκεμβριανά 1944*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2014.
- Χατζηαναστασίου Τάσος, *Αντάρτες και Καπετάνιοι. Η Εθνική Αντίσταση κατά της βουλγαρικής Κατοχής της Ανατολικής Μακεδονίας και της Θράκης, 1942-1944*, Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη 2003.

Μακεδονικό Ζήτημα (1944-2018)

- Κατσάνος, Κωνσταντίνος. Το "ανύπαρκτο" ζήτημα : Οι ελληνογιουγκοσλαβικές σχέσεις και το Μακεδονικό 1950-1967 / Κωνσταντίνος Κατσάνος. - 1η έκδ. - Θεσσαλονίκη : Επίκεντρο, 2013.
- Κατσάνος, Κωνσταντίνος. Το Μακεδονικό στις σχέσεις Ελλάδος - Γιουγκοσλαβίας : Απόρρητα έγγραφα 1949-1967 / Κωνσταντίνος Κατσάνος. - 1η έκδ. - Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη Αφοί, 2012.
- Συλλογικό έργο. *Macedonian Identities Through Time: Interdisciplinary Approaches / Συλλογικό έργο*, Evangelos Livieratos, Miltiades B. Hatzopoulos, Ioannis Xydopoulos, Elias Koulakiotis, Angeliki Delikari, Basil C. Gounaris, Konstantinos

Katsanos, Vemund Aarbakke, Iakovos D. Michailidis, Ioannis Manos, Stavroula Mavrogeni, Vlasis Vlasidis, Tamis Anastasios, Nikos Zaikos, Faidon I. Kozyris · επιμέλεια Ioannis D. Stefanidis, Vlasis Vlasidis, Evangelos Kofos. - 1η έκδ. - Θεσσαλονίκη : Επίκεντρο, 2010. - 382σ. · 24x17εκ.

- Συλλογικό έργο. Ανορθόδοξοι πόλεμοι : Μακεδονία, Εμφύλιος, Κύπρος / επιμέλεια Βασίλης Κ. Γούναρης, Στάθης Ν. Καλύβας, Ιωάννης Δ. Στεφανίδης · επιμέλεια σειράς Ευάνθης Χατζηβασιλείου κείμενα Συλλογικό έργο, Ευάνθης Χατζηβασιλείου, Ιωάννης Δ. Στεφανίδης, Keith A. Darden, Βασίλης Κ. Γούναρης, Άγγελος Α. Χοτζίδης, Ιάκωβος Δ. Μιχαηλίδης, Περσεφόνη Γ. Καραμπάτη, Vemund Aarbakke, Κωνσταντίνος Κατσάνος, Βλάσης Βλασίδης, Ιωάννης Μάνος, Στάθης Ν. Καλύβας, Στράτος Δορδανάς, Γιάννης Ο. Ιατρίδης, Τασούλα Βερβενιώτη, Νίκος Μαραντζίδης, Κωνσταντίνα Ε. Μπότσιου, Βασιλική Π. Καραγιάννη, Πέτρος Παπαπολυβίου, Daniel Branch, Diana Markides, Σωτήρης Ριζάς, Γιώργος Καζαμιάς. - 1η έκδ. - Αθήνα : Εκδόσεις Πατάκη, 2010. - (Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία · 30)
- Το μακεδονικό και η Γιουγκοσλαβία : Πλήρη τα απόρρητα γιουγκοσλαβικά έγγραφα 1950-1967 / επιμέλεια Κωνσταντίνος Κατσάνος · μετάφραση Σταυρούλα Μαυρογένη. - 1η έκδ. - Θεσσαλονίκη : Κυριακίδη Αφοί, Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, 2009.
- Σφέτας, Σπυρίδων. Οι μεταλλάξεις του Μακεδονικού : Ο μακρύς δρόμος προς τις Πρέσπες / Σπυρίδων Σφέτας. - Αθήνα : Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, 2018.
- Σφέτας, Σπυρίδων. Η τιτοϊκή Γιουγκοσλαβία και η δικτατορία των συνταγματαρχών (1967-1974) : Όψεις των ελληνογιουγκοσλαβικών σχέσεων κατά την επταετία / Σπυρίδων Σφέτας. - Θεσσαλονίκη : Επίκεντρο, 2016.
- Σφέτας, Σπυρίδων. Η Τιτοϊκή Γιουγκοσλαβία και η μεταπολιτευτική Ελλάδα του Καραμανλή 1974-1979 : Έγγραφα από τα γιουγκοσλαβικά αρχεία / Σπυρίδων Σφέτας. - 1η έκδ. - Θεσσαλονίκη : University Studio Press, 2012.
- Σφέτας, Σπυρίδων. Στη σκιά του Μακεδονικού : Η κρίση Αθήνας - Βελιγραδίου στη δεκαετία του 1960 / Σπυρίδων Σφέτας. - 1η έκδ. - Θεσσαλονίκη : Επίκεντρο, 2007.
- Σφέτας, Σπυρίδων. Η διαμόρφωση της Σλαβομακεδονικής ταυτότητας : Μια επώδυνη διαδικασία / Σπυρίδων Σφέτας. - Θεσσαλονίκη : Βάνιας, 2003. - 384σ. · 21x14εκ.
- Σφέτας, Σπυρίδων. Σκόπια : Σε αναζήτηση ταυτότητας και διεθνούς αναγνώρισης / Σπυρίδων Σφέτας, Κυριάκος Κεντρωτής. - Θεσσαλονίκη : Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1994. (Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου · 257)
- Κωφός, Ευάγγελος. Ανατομία του Μακεδονικού ζητήματος στη δεκαετία του '90 : Μια αδημοσίευτη συνέντευξη του Ευάγγελου Κωφού που δόθηκε στον Γιάννη Μαυρή τον Σεπτέμβριο του 1995 / Ευάγγελος Κωφός, Γιάννης Μαυρής · επιμέλεια Γιάννης Μαυρής. - Αθήνα : Public Issue, 2018. (Τεκμήρια)
- Κωνσταντίνος Φωτιάδης, Σοφία Ηλιάδου Τάχου, Βλάσης Βλασίδης (επιμ.), Η δυτική Μακεδονία από την ενσωμάτωση στο ελληνικό κράτος έως σήμερα. Πρακτικά Π² Διεθνούς Συνεδρίου (Νοέμβριος 2012) Θεσσαλονίκη, Επίκεντρο, 2015.
- Κολιόπουλος Ιωάννης, Χατζηκωνσταντίνου Κωνσταντίνος, Γούναρης Βασίλης, (επιμ.), Η διασυνοριακή συνεργασία Ελλάδας-ΠΓΔΜ ως ζητούμενο, Θεσσαλονίκη, 2008
- Vlasidis, Vlasis, Irredentism on the Internet, Society of Macedonian Studies, Macedonianism. FYROM's expansionist designs against Greece 1944-2006, Athens, 2007, pp.77-92
- Βλασίδης, Βλάσης, «Τα σχολικά εγχειρίδια της FYROM», Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Η αποδόμηση του εθνικού κράτους και της ιστορίας του, Θεσσαλονίκη, 2007, σσ.59-66
- Vlasidis, Vlasis, Macedonia and the Great Powers, στο Ioannis Koliopoulos (ed.), The History of Macedonia, Thessaloniki, 2007, pp.327-356
- Κωφός Ευάγγελος, Βλασίδης Βλάσης (επιμ.), Αθήνα-Σκόπια. Η επτάχρονη συμβίωση, Αθήνα, Παπαζήσης, 2003.

- Βλάχης Βλασίδης, «Παραδοσιακές και ριζοσπαστικές παρουσιάσεις του Μακεδονικού Αγώνα στον ελληνικό Τύπο (1990-2005)», στο Γιάννης Καλύβας, Βασίλης Γούναρης, Γιάννης Στεφανίδης (επ.), *Ανορθόδοξοι πόλεμοι. Μακεδονία, Κύπρος, Εμφύλιος Πόλεμος*, Αθήνα, Πατάκης, 2010
- Huge Poulton, *Who are the Macedonians*, Indiana 2nd ed. 2000
- Batsis, Peter, "The Macedonian question and the politics of identity: resonance, reproduction, and real politik", *Journal of Modern Hellenism*, no. 11, (Winter 1994), 109-21.
- Karakasidou, Anastasia, "National ideologies", *Balkan Studies*, 35/1 (1994). 113-146.
- Karakasidou, Anastasia, "Politicizing culture: negating ethnic identity in Greek Macedonia", *Journal of Modern Greek Studies*, 11 (1993), 1- 28.
- Karakasidou, Anastasia, *Fields of wheat, hills of blood. Passages to nationhood in Greek Macedonia 1870–1990*, Chicago; London: The University of Chicago Press, 1997, 334 p.
- Kentrotis, Kyriakos, "Echoes from the past: Greece and the Macedonian controversy", In: *Mediterranean Politics*, 1 (1994), 85-103.
- Vlassidis, Vlassis; Karakostanoglou Veniamin, "Recycling propaganda: remarks on recent reports on Greece's Slav-Macedonian minority", *Balkan Studies, Thessaloniki*, 36 (1995), p. 151-170.
- Καρακωστανόγλου, Βενιαμίν. Μια επαίσχυντη συμφωνία: Πρέσπα 2018 : Πολιτικά και νομικά αποτήματα / Βενιαμίν Καρακωστανόγλου. - Αθήνα : Ινφογνώμων Εκδόσεις, 2019. (Πολιτική · 34)
- Κοτζιάς, Νίκος. Η μεγάλη διαπραγμάτευση: Πρέσπες / Νίκος Κοτζιάς, Σεραφείμ Κοτρώτσος. - 1η έκδ. - Αθήνα : Εκδόσεις Πατάκη, 2019. - 337σ. · 21x14εκ.
- Συρίγος, Άγγελος Μ. Η Συμφωνία των Πρεσπών και το Μακεδονικό / Άγγελος Συρίγος, Ευάνθης Χατζηβασιλείου. - 1η έκδ. - Αθήνα : Εκδόσεις Πατάκη, 2019.
- Μαλλιάς, Αλέξανδρος Π. Ελλάδα και Βόρεια Μακεδονία : Η αυτοψία της δύσκολης Συμφωνίας των Πρεσπών / Αλέξανδρος Π. Μαλλιάς. - 1η έκδ. - Αθήνα : Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, 2018.